

Sygn. akt III CZ 57/09

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa P.N.

przeciwko K.D.

o przyznanie prawa do przejęcia majątku spółki,

oraz z powództwa wzajemnego K.D.

przeciwko P.N.

o przyznanie prawa do przejęcia majątku spółki,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 4 grudnia 2009 r.,

zażalenia pozwanego (powoda wzajemnego)

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 13 maja 2009 r., sygn. akt [...],

uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 13 maja 2009 r. oddalił dwie apelacje K.D., którymi zaskarżył niekorzystne dla niego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w dwóch sprawach, połączonych do wspólnego rozpoznania, w których K.D. i P.N. kierowali wzajemnie przeciwko sobie żądania przyznania im prawa do przejęcia majątku rozwiązanej spółki jawnej. Sąd I instancji wyrokiem z 17 grudnia 2008 r. uwzględnił powództwo P.N., natomiast oddalił powództwo K.D. W obydwu sprawach kosztami procesu obciążony został K.D., którego Sąd Okręgowy zobowiązał do zapłaty na rzecz P.N. sumy 18.293 zł (w sprawie z powództwa P.N.) i 7.217 zł (w sprawie ze jego powództwa).

Sąd odwoławczy, poza oddaleniem obydwu apelacji, zawarł w wyroku rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Zamieścił je w drugim punkcie orzeczenia, w którym zasądził od K.D. na rzecz P.N. kwotę 43.400,40 zł. Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnione zostało jednym zdaniem - „ O kosztach obydwóch postępowań apelacyjnych orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.”.

Od postanowienia o kosztach procesu K.D. wniósł zażalenie. Zarzucił naruszenie § 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 oraz z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348, ze zm.), a nadto art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. W toku postępowania międzyinstancyjnego sprecyzował, że zaskarża zawarte w wyroku rozstrzygnięcie o kosztach w części zasądzającej sumę przewyższającą stawkę minimalną wynagrodzenia adwokackiego w każdej z połączonych spraw (2 x 5 400 zł), a zatem, że zaskarżeniem objęta jest przyznana przeciwnikowi kwota 32.601 zł. Tak określony przedmiot postępowania zażaleniowego wyznacza treść rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy i powoduje, że zażalenie od początku było należycie opłacone.

We wnioskach żalący domagał się uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu;

ewentualnie zmiany tego postanowienia i orzeczenia co do istoty sprawy, a ponadto zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący ma rację, że orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego zawiera jedynie częściowe uzasadnienie. Sąd II instancji wyjaśnił, że stosuje ogólną zasadę odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 k.p.c.). Natomiast zupełnie pominął zagadnienie wysokości i sposobu wyliczenia sumy zasądzonej z tytułu kosztów, przez co kontrola prawidłowości procesu myślowego, jaki doprowadził do ostatecznej kwoty (łącznie zasądzonej w obydwu sprawach) jest niemożliwa.

Przyjęta przez Sąd Apelacyjny zasada ponoszenia kosztów przez stronę przegrywającą spór (art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.) powoduje, że rozstrzygnięcie o tej materii powinno ujmować koszty poniesione przez P.N. w drugiej instancji. Przy czym, z uwagi na to, że każda ze spraw połączonych do wspólnego rozpoznania i wyrokowania zachowuje odrębność (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2008 r., I CZ 148/07, nie publ. czy wyrok z dnia 19 grudnia 2008 r., II CSK 267/08, nie publ.), przysługiwał mu zwrot kosztów w każdej z tych spraw osobno. Na koszty składało się wyłącznie wynagrodzenie pełnomocnika procesowego P.N., będącego adwokatem. Minimalna stawka tego wynagrodzenia, określona na podstawie § 6 pkt 7 w zw. z § 13 pkt 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu wynosiła 5.400 zł w każdej ze spraw. Sąd Apelacyjny był uprawniony do podwyższenia należnego wynagrodzenia do sześciokrotnej stawki minimalnej (§ 2 ust. 2 rozporządzenia), jednak tylko wówczas, kiedy przemawiały za tym okoliczności wymienione w § 2 ust. 1 rozporządzenia – niezbędny nakład pracy adwokata, a także charakter sprawy i wkład pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Niezbędne było zatem wyjaśnienie okoliczności, które skłoniły sąd do zastosowania przyjętej wyższej stawki wynagrodzenia, zwłaszcza że jej wysokość, oznaczona z dokładnością do dziesiątek groszy sugeruje precyzyjną kalkulację.

Wobec usterek uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, umożliwiających ocenę trafności wydanego przez Sąd Apelacyjny orzeczenia o kosztach procesu, konieczne stało się jego uchylenie i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania (art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ zd. pierwsze k.p.c.).

Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego wynika z treści art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹, art. 391 § 1 i art. 108 § 2 k.p.c.